

Autor otevírá i neméně závažné téma ztráty vlastní autenticity a identity v postmoderní společnosti. Vlivem totálního mediálního a telekomunikačního působení ztrácíme stále více cit ke kdysi autentickým hodnotám a ke konkrétní skutečnosti, ale i styk a kontakt s nimi.

Welsch upozorňuje na to, že žijeme v prostředí, v němž se radikálně snižuje rozlišitelná hranice mezi skutečnou realitou a její mediální simulací a v němž se čím dál více zmenšuje prostor pro vlastní autentický prožitek. Ve svém „osvojování si skutečnosti“ jsme přistoupili na „kopistickou“ reprodukci a pasivní akceptaci vzorců jednání a stereotypů chování, aniž bychom si uvědomovali, že tyto společenské vzorce a stereotypy, jež přijímáme za své, jsou nám ve skutečnosti mnohonásobně zprostředkovány, tedy že jsou svým způsobem neautentické. Jde ovšem o zcela jiný typ neautenticity, než je ten, který známe ze „standardního“ socializačního procesu: i socializace se dnes děje nezfídka častěji prostřednictvím obrazu než přímým kontaktem. Slovy Wittgensteinovými – se ocitáme v zajetí obrazu. A jak z tohoto zajetí ven?

Autor nabízí osobité východisko v orientaci na estetické myšlení, jehož prostřednictvím jsme prý schopni čelit vlastní anestezizaci a ztrátě vnímavosti. Estetické myšlení zvýrazňuje hranice mezi autentickou skutečností a pouhou

fikcí a činí je tak lépe rozlišitelnými. Orientuje se nejen na smyslové vnímání, ale zvláštěm způsobem klade důraz na vnímání „samotného smyslu“.

Závěr publikace je věnován vztahu moderního umění a postmoderní filozofie. Welsch zde čerpá z Lyotardových a Adornových studií o moderním umění, zejména pak rozvíjí jejich studie o estetice vznešena a estetice krásna.

Podle Welsche moderní umění úzce souvisí s estetickým myšlením, neboť stejně jako estetické myšlení nutí i ono jedince, aby svou schopností vnímat přesáhl pouze smyslové vnímání a odkryl a zviditelnil tu skutečnost, jež je na první pohled skryta. Pochopení moderního umění nám tak umožňuje osvojit si základy estetického myšlení a přenést je i do širšího prostředí současné společnosti.

Welschovo „Estetické myslenie“ lze zařadit k významným dílům postmoderního myšlenkového světa. Ačkoliv se může zdát, že je publikace určena převážně k porozumění postmoderní estetice, je třeba zdůraznit, že mimoto otevírá i řadu závažných a aktuálních témat současné sociologie a filozofie. Ostatně tak je to v postmoderním myšlení poměrně obvyklé a jiná, v Praze vydaná Welschova práce (Naše postmoderní moderna, Zvon 1994) to také dokládá.

Martin Špejra

Revue française de sociologie

Ročník XXXVII (1996), číslo 1

Yannis Papadopoulos: *Les mécanismes du vote référendaire en Suisse: l'impact de l'offre politique* (Mechanismy volebního referenda ve Švýcarsku: Důsledky politické nabídky), s. 5-35

Cílem práce je na základě studia 202 federálních volebních referend z let 1970-1994 analyzovat politické chování vůdců a občanů ve Švýcarsku. Místní specifický způsob hlasování umožňuje sledovat vztahy mezi politickým systémem a sociálním prostředím: obecné přijetí výsledků, úroveň občanské participace. Pozornost autora je soustředěna na vliv politické nabídky na chování hlasujících.

Tato analýza poskytuje částečné závěry týkající se důsledků snadného přístupu sociálních aktérů k politickým procesům: přímá demokracie je obecně provázena nezanedbatelnou mírou nejistoty, zviditelňuje aspekty krize reprezentace ovládaných vládoucích.

Didier FASSIN: *Exclusion, underclass, marginalidad. Figures contemporaines de la pauvreté urbaine en France, aux États-Unis et en Amérique latine* (Současné podoby urbanistické chudoby ve Francii, Spojených státech a Latinské Americe), s. 37-75

Během posledních desetiletí dala chudoba poznamenaná svým urbanistickým charakterem vzniknout novým specifickým druhům „určení“: *exclusion* ve Francii, *underclass* ve

Spojených státech a *marginalidad* v Latinské Americe.

Proces vzniku fenoménu, charakteristiky sociálního prostředí, které vznik podněcuje a konkrétní aspekty této marginální, vyloučené a stále čtenější skupiny byly doposud málo studovány. Tématem práce (vycházející z komparace daných tří sociálních a kulturních oblastí) je analýza nové sociální typologie.

Georges Felouzis: *Évaluation et efficacité pédagogique des enseignants du secondaire: Le cas des mathématiques* (Způsoby hodnocení a pedagogické schopnosti vyučujících středních škol: Matematika), s. 77-105

Revue française de sociologie

Ročník XXXVII (1996), číslo 2

Christine Musselin: *Les marchés du travail universitaires, comme économie de la qualité* (Univerzitní trh práce), s. 189-207

Cílem studie je analýza trhu práce na univerzitách, přesněji pak rovnovážných mechanismů mezi nabídkou a poptávkou po neobsazených pracovních místech. Teoretickým východiskem autorky je koncept „ekonomie kvality“ vypracovaný L. Karpikem pro pracovní trh právníků.

Gérard Chevalier: *Volontarisme et rationalité d'Etat: L'exemple de la politique de la ville* (Voluntarismus a racionalita státu: Příklad politiky na úrovni města), s. 209-235

Z analýzy okolností vzniku částečně nesprávné politiky města vyplývá, že její zavedení (Francie, konec 80. let) odpovídalo jiným cílům než jen rozšíření koncepce dosud uplatňované na úrovni městských čtvrtí. Jednalo se také o prodloužení volební dynamiky, reflektování sociálních problémů a stabilizaci lokální politiky, o přenesení témat oficiálního diskursu (solidarita, globální jednání, boj s exkluzí) prostřednictvím formálních smluvních vztahů. Tyto záměry byly uskutečňovány způsobem vyhovujícím neměnné politické logice.

Ukazuje se ovšem, že tato strategie stála na počátku takového smluvního vztahu centra s periferií, kde ideologická konformita na lokálních úrovních byla doprovázena nejasností reálných obsahů. Toto je příležitostí k bližšímu

Text vychází ze šetření zaměřeného na výuku matematiky v 36 třídách střední školy.

Z analýzy vyplývá, že nahlédneme-li na individuální charakteristiky (délku studia, věk, pohlaví, sociální původ) výkony studentů závisí na jejich kmenové třídě a vyučujícím, a dále, že nejvíce shovivavý způsob hodnocení během roku implikuje nejlepší výsledky studentů při závěrečných zkouškách.

Tyto závěry vedou k obecnému zamyšlení nad vlivem prostředí a interakčních vztahů na úspěch či neúspěch při studiu.

Klára Volná

studiu kritérií obecné racionality v případě voluntaristické politiky.

Ahsène Zehraoui: *Processus différentiels d'integration au sein des familles algériennes en France* (Diferenciační procesy integrace v alžírských rodinách ve Francii), s. 237-261

Jednotliví členové rodiny alžírských imigrantů mají každý svůj specifický vztah ke společnosti a kultuře domovské země a ke kultuře a společnosti francouzské.

Instituce rodiny je skrze proměny a konflikty místem integračních procesů závislých na sociálních trajektoriích svých členů. Do hry tedy vstupují proměnné místo narození a socializace, pohlaví, věková kategorie, společenský a profesní status, životní plány, délka pobytu a bydliště.

Cléopâtre Montandon: *Processus de socialisation et vécu émotionnel des enfants* (Proces socializace a emotivní zkušenost dětí), s. 263-285

Existuje-li dnes v sociologii určitá tendence upozornit na důležitost studia emotivních prožitků a jejich zařazení z hlediska teoretického, v rámci problému emotivní socializace nejsou empirické sociologické výzkumy příliš čtené. Tento text založený na studiu skupiny 67 dětí ukazuje zejména, jak děti obecně definují emoce a dále, co vypovídají o své emotivní zkušenosti ze školy. Následuje diferenční analýza emocí dětí ve škole, jakož i odtud vyplývajících emotivních stavů a výzva pro sociology blíže a systematicky se zabývat studiem emocí.